

Rapport quickscan Flora- en fauna-activiteit actualisatie

Hiddinks Weide Hengelo (Gld.)

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief

Opdrachtgever:
Van Wanrooij Bouw & Ontwikkeling
[redacted]
Magistratenlaan 24
4223 MD ‘s-Hertogenbosch

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	204667
Datum:	23-10-2025
Projectleider:	[redacted]
Opgesteld:	[redacted]
Gecontroleerd:	[redacted]
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2025 Eelerwoude
Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: *Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.*

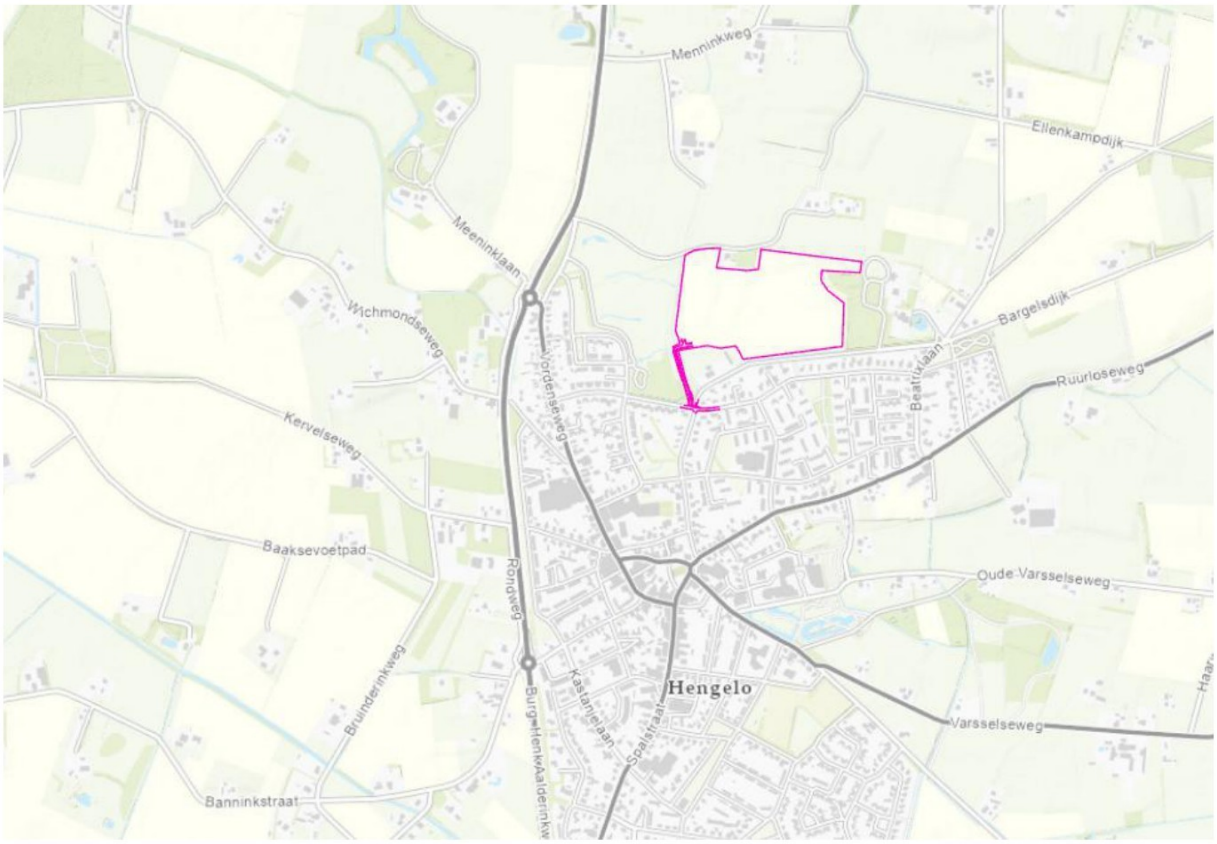
Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Huidige situatie en ontwikkeling 5
2.1 Huidige situatie 5
2.2 Voorgenomen ontwikkeling 9
3 Methode 12
3.1 Inleiding 12
3.2 Bureauonderzoek 12
3.3 Terreinbezoek 12
4 Resultaten en effectbeoordeling 14
4.1 Inleiding 14
4.2 Beschermde soorten 14
4.3 Vogels 21
4.4 Reptielen 26
4.5 Amfibieën 26
4.6 Vissen 27
4.7 Ongewervelden 27
4.8 Rode Lijst soorten 28
4.9 Invasieve exoten 28
4.10 Beschermde gebieden 28
4.11 Houtopstanden 29
4.12 Gelders Natuurnetwerk 30
5 Conclusies en aanbevelingen 31
5.1 Beschermde soorten 31
5.2 Beschermde gebieden 34
5.3 Houtopstanden 35
5.4 Gelders Natuurnetwerk 35
5.5 Geldigheid rapportage 36
5.6 Op weg naar 100% natuurinclusief ontwikkelen, inrichten en beheren van de maisakker 37
Literatuurlijst 44
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving 45
5.7 Gelders Natuurnetwerk 54

1 Inleiding

De initiatiefnemer is voornemens binnen het plangebied een woonwijk ‘Hiddinks Weide’ te realiseren. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Deze toetsing maakt duidelijk of, en hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht. In 2023 is er door Eelerwoude een quickscan uitgevoerd. Ondertussen zijn de plannen concreter geworden en is er een actualisatie nodig. Onderhavig rapport betreft deze actualisatie.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek is aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan wordt bepaald wat de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling zijn. Tevens worden de eventueel noodzakelijke vervolgstappen behandeld.

Afbeelding 1. Ligging plangebied ten noorden van Hengelo Gelderland (bron: Esri, 2025).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een landbouwperceel waar ten tijde van het veldbezoek maïs op stond. Ten noorden van het plangebied ligt een erf met woonhuis, boomgaard en kapschuur. Ten noorden ligt agrarisch gebied bestaande uit koeweides, graslanden en akkers. Er zijn tussen de akkers en graslanden diverse lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van wegen met aan weerszijden bomenlanen. Ten westen van het plangebied ligt een natuurlijk ingerichte zonneweide met wadi's, een meidoornhaag en een wandelpad erlangs. Ten oosten ligt buitenplaats Het Regelink. Hier is een bosperceel aanwezig. Ten zuiden begint het bebouwde gebied van de gemeente Hengelo (gld.). Hier is een wandelpad, greppel en bomenlaan aanwezig. In het zuiden van het plangebied staat een solitaire eik. Ten zuidwesten ligt een erf met een vijver of wadi (deze lag ten tijde van het veldbezoek droog), een woonhuis, boomgaard en diverse bijgebouwen. Er is binnen het plangebied geen verlichting aanwezig, wellicht dat er enige vorm van verlichting rond de erven aanwezig is. Eventuele verlichting afkomstig van het ten zuiden gelegen pad zal niet ver uitstralen in het plangebied vanwege de bomenrij die ertussen staat.

De nieuwe toegangsweg komt vanaf De Heurne vanaf het zuidwesten. De toegangsweg doorkruist het natuurlijk ingerichte gedeelte van het zonnepark en raakt een gedeelte van een poel/wadi. Ten westen van de toegangsweg wordt een deel afgegraven voor infiltratie. Het aanwezige zonnepaneel zal hier worden verplaatst. Voor de toegangsweg komen er naar verwachting 28 bomen en boomvormers te vervallen.

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied.

Afbeelding 3. Impressie plangebied, situatie op 20 juni 2023.

Afbeelding 4. Impressie plangebied toegangsweg. Links zicht vanaf de Heurne op de bomen die gedeeltelijk komen te vervallen. Rechts: zicht vanaf noordzijde op boomgaard met ruigte. Achter op de foto de bomen uit de linker foto. Situatie op 6 juni 2025.

Afbeelding 5. Foto links: paddenpoel (bluswater) met daarachter het zonnepaneel en daarachter de bomen uit afbeelding 4. Foto rechts: achter de paddenpoel ligt een grondwal met struikgewas en ruigte. Situatie op 6 juni 2025.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens woningen te realiseren met inachtneming van het landschapstype en de ecologie in de omgeving. Er komen diverse groenzones met wadi's rond en door het gebied. De aanwezige solitaire eik blijft behouden. In het zuidwesten komt een toegangsweg.

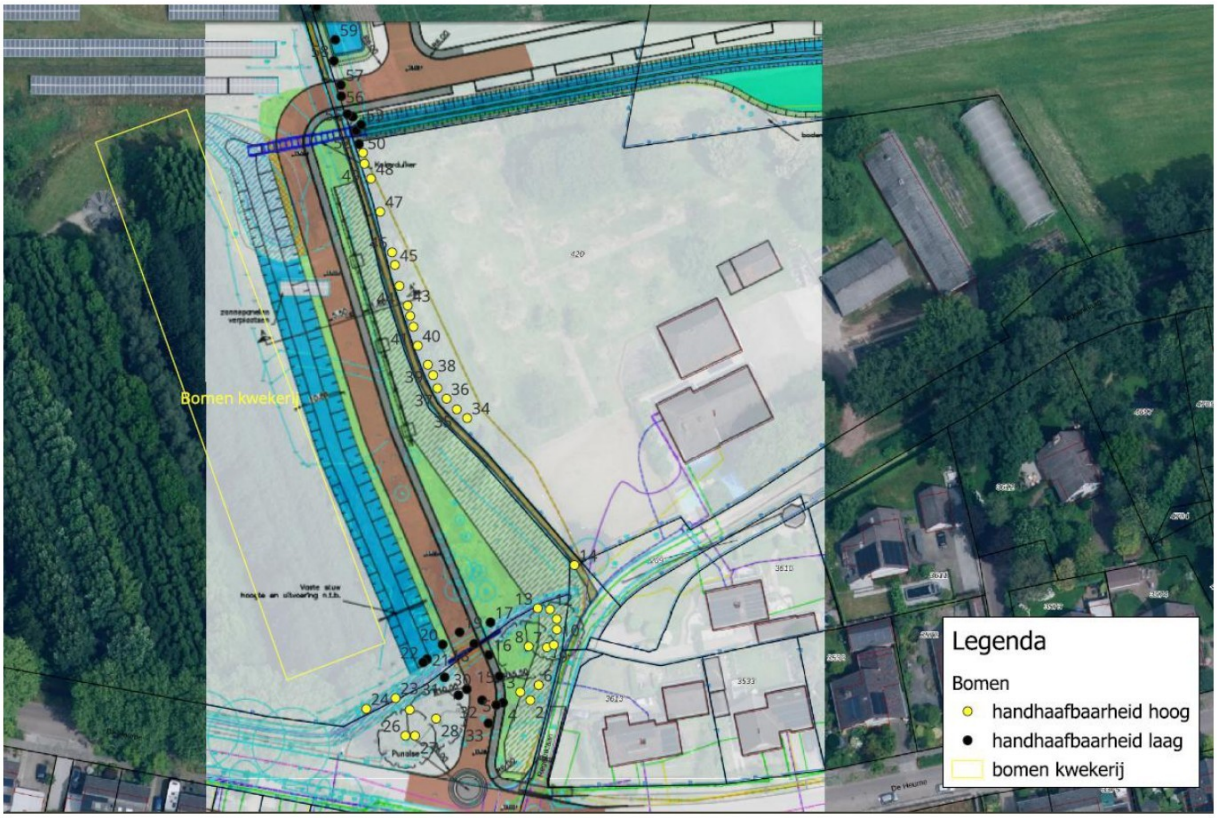

Afbeelding 6. Voorlopig ontwerp inrichting woonwijk met groene zones, wadi's en bomen.

Er komt een nieuwe toegangsweg in het zuidwestelijke deel, dit doorkruist het natuurlijk ingerichte gedeelte van het zonnepark en raakt een gedeelte van een paddenpoel. Het aanwezige zonnepaneel zal hier worden verplaatst. Er zullen 28 bomen en boomvormers worden gekapt. Een reeds aanwezige greppel wordt doorkruist. Er wordt een nieuwe greppel gegraven ten westen van deze toegangsweg, deze raakt de oude paddenpoel. Onder de toegangsweg komt een duiker. Zie afbeelding 7 en 8.

Afbeelding 7. Zicht op huidige situatie toegangsweg (bron: Vision10).

Afbeelding 8. Bomen die als gevolg van de toegangsweg komen te vervallen (zwart) en de nieuwe greppel in blauw. Onder de toegangsweg komt een duiker (bron: [redacted] boomadvies, 2025)

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna, verspreidingsgegevens van de afgelopen 5 jaar);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van twee veldbezoeken is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door [redacted] uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Veldbezoeken zijn uitgevoerd op 6 juni 2025 bij 18°C, licht bewolkt en droog weer met windkracht 1 Bft. en op 20 juni 2023 bij 19°C, half bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de resultaten van het uitgevoerde (veld- en bureau)onderzoek en de te verwachten effecten als gevolg van het planvoornemen. Paragraaf 4.2 beschrijft waargenomen en te verwachten soorten waarvoor onder de Omgevingswet (artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal) mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 4.3 worden soorten behandeld die op de Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt (artikel 1.7 van het Bal). In paragraaf 4.4 worden de aangetroffen en te verwachten invasieve exoten behandeld.

Vervolgens wordt in paragrafen 4.5, 4.6. en 4.7 ingegaan op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie
Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Aangetroffen soorten binnen het plangebied en tussen het maïs zijn perzikkruid en melganzenvoet, duidend op een voedselrijk en enigszins nat milieu. Een gedeelte is in 2024 ingezaaid met drachtplanten (Boer&Bunder, 2025). Aan de randen zijn ook (akker)winde, timotheegras en hondsdraf. In de zoomvegetatie van het landgoed staan eveneens brandnetel en braam, dit bevindt zich buiten de grenzen van de onderzoekslocatie. In de te kappen houtopstand staat een ondergroei van onder andere hop, heggenrank, klimop, laurier, hazelaar en opschot van esdoorn en zomereik. Om het zonnepark staat een hekwerk met meidoorn. Naar het noorden staat een boomgaard met ondergroei van ruigtesoorten, met name brandnetel. Rond de paddenpoel staat riet en ten oosten hiervan is een kleine grondwal gecreëerd met inheemse soorten als beuk, berk, kardinaalsmuts, lijsterbes, etc.

Gelet op de aanwezige terreintypen, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen. Veel van de beschermde soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in schrale milieus en niet op een (maïs)akker waar bemesting en gewasbescherming wordt toegepast. Hoewel het deel van het zonnepark natuurlijk is ingericht met veel inheemse soorten, zijn beschermde plantensoorten niet waargenomen of te verwachten (NDFF, 2025).

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn daardoor niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie
In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en eventueel bosvleermuis.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen
Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

In het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De solitaire eik vertoont geen holtes of scheuren met een vrije aanvliegmogelijkheid waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. In de te kappen bomen voor de toegangsweg zijn er enkelen met een flinke stamdiameter die op het eerste oog holtes bevatten. Deze holtes zijn echter oppervlakkig of lopen met de ingang naar boven, waardoor er als gevolg van regeninlaat geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen aanwezig is.

Ten zuiden van het plangebied staan er in de bomenlaan van Regelinklaan enkele bomen met duidelijke holtes die een vleermuis zou kunnen gebruiken als verblijfplaats (afbeelding 9). In de rand van landgoed Regelink zijn eveneens enkele kwijnende bomen waargenomen met scheuren en loshangend schors waar een vleermuis gebruik van zou kunnen maken als verblijfplaats.

Afbeelding 9. Holtes in bomen langs de Regelinklaan.

Foerageergebieden en vliegroutes

De maisakker binnen het plangebied is enkel langs de randen en eventueel rond de solitaire eik geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het naastgelegen landgoed en het zonnepark met waterpartijen is geschikter als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van diversiteit aan landschapselementen, bomen, kruidlagen en waterpartijen. Daar waar de toegangsweg gepland is zal een gedeelte van dit gebied komen te vervallen. Echter is er in de omgeving voldoende foerageergebied aanwezig voor vleermuizen.

Vleermuizen gebruiken daarnaast lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kan dienen. Een dergelijk lijnvormig element is aanwezig aan de zuidzijde van het plangebied in de vorm van de bomenrij langs de Regelinklaan. Mogelijk wordt ook de bosrand gebruikt als element voor vleermuizen om zich langs te verplaatsen.

Effecten en vergunning

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Omgevingswet met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Omgevingswet. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Bomenrijen Regelinklaan

Met de inrichting van het gebied dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in de bomenlaan Regelinklaan en enkele bomen aan de oostzijde in de bosrand. Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met een potentiële vliegroute langs bovengenoemde lanen en bosrand. Deze bomen dienen behouden te blijven. Daarnaast dienen deze bomen een vrije aanvliegmogelijkheid te behouden, vrij van obstakels en van verlichting te blijven.

In het ontwerp wordt de verharding op voldoende afstand van de bomen langs de Regelinklaan gerealiseerd. Er wordt ook bebouwing en verharding gerealiseerd in nabijheid van deze bomenlaan. Zie afbeelding 10. Het verlichten van boomkronen en holtes dient voorkomen te worden om verstoring van potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes te voorkomen.

Afbeelding 10. Uitsnede van ontwerp met ten zuiden de bomen met holtes langs de Regelinklaan (rood kader).

Bosrand

In het oosten van het gebied komt de verharding nabij de rand van het bosgebied. Het verlichten van boomkronen en holtes dient voorkomen te worden om verstoring van potentiële verblijfplaatsen en vliegroutes te voorkomen. Zie afbeelding 11.

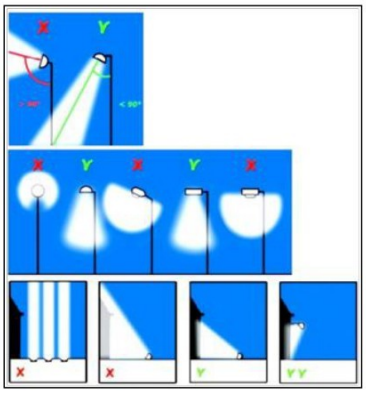

Afbeelding 11. Uitsnede van ontwerp. Bosrand in nabijheid van plangebied (weergegeven in rood) ten oosten van plangebied.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijk te houden voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);

- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Foerageergebied
Met betrekking tot het foerageergebied is er geen sprake van een overtreding omdat er geen sprake is van essentieel foerageergebied. Met inachtneming van de inrichtingseisen die gesteld worden aan verblijfplaatsen en potentiële vliegroute zal de herinrichting evenmin effect hebben op de functionaliteit van het gebied als foerageergebied.

Indien blijkt dat aan één of meer van de genoemde voorwaarden niet voldaan kan worden, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een vergunning in het kader van de beschermde soorten van de Omgevingswet noodzakelijk is.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie
Volgens gegevens van de NDFF zijn er in nabijheid van het plangebied waarnemingen van eekhoorn, konijn en ree bekend (NDFF, 2025). Tijdens het veldbezoek zijn eveneens hazen waargenomen op naastgelegen perceel. Kleine marterachtigen, das en steenmarter worden, ondanks dat hier geen waarnemingen van bekend zijn volgens gegevens van de NDFF, vanwege de landschapskenmerken eveneens verwacht.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, konijn en diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal (van de randen) van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor <u>geen</u> provinciale vrijstelling geldt
Het is mogelijk dat een steenmarter een verblijfplaats heeft op een van de erven buiten het plangebied. Dit geldt eveneens voor de eekhoorn die mogelijk nesten heeft in een van de naastgelegen bospercelen. Een eekhoorn zal zich voor zijn leefgebied beperken tot deze bospercelen. Binnen het plangebied is voor de eekhoorn geen sprake van essentieel leefgebied, in de te kappen bomen zijn van eekhoorn geen nesten aangetroffen.

Daarnaast kunnen kleine marterachtigen gebruik maken van het biotoop rondom het plangebied. Van das zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend. Het aanwezige habitat voldoet wel als leefgebied.

Op basis hiervan wordt eekhoorn niet verwacht binnen het plangebied. Das en de kleine marterachtigen worden hieronder verder toegelicht.

Das

Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen van das zoals pijpen, prenten, ontlasting of wissels aangetroffen. Echter was de maïs niet volgroeid en kan dit de afwezigheid van sporen tijdens het veldbezoek verklaren. Volgens gegevens van de NDFF zijn er weinig waarnemingen bekend van das in de omgeving. De meest recente waarneming is gedaan op circa 800 meter ten noordoosten van het plangebied. Vanwege geschiktheid van het plangebied als foerageergebied met naastgelegen bos en houtwallen waar vaste rust- en verblijfplaatsen van das aanwezig kunnen zijn, is aanvullend onderzoek naar das uitgevoerd. In de omgeving is eveneens geschikt foerageergebied aanwezig in de vorm van (bemeste) graslanden en akkers.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Aanwezige houtwallen, bosranden met braamstruweel en (meidoorn)hagen bieden dekking. Steenmarter en kleine marterachtigen maken gebruik van dergelijke elementen om langs te migreren. Het is eveneens mogelijk dat een kleine marterachtige als hermelijn of wezel een verblijfplaats heeft onder een van deze elementen.

Habitatbeoordeling kleine marterachtigen en steenmarter

In de omgeving van het plangebied zijn erven en percelen aanwezig die voor kleine marterachtigen en steenmarter onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied. Een deel van dit geschikte leefgebied (foerageergebied) bevindt zich in het zuidelijke deel van het zonnepark, waar de nieuwe toegangsweg is gepland. Hier is veel variatie in groen, ruigte en water aanwezig. Door de realisatie van de toegangsweg en infiltratiezone komt dit deel van het leefgebied te vervallen. Het gaat om een gebied van ongeveer 0,3 hectare.

Afgezien van het leefgebied zijn er structuren aanwezig die in gebruik kunnen zijn als migratieroute. Deze zijn aanwezig rond de maisakker. Enkel in de noordoostelijke grens van de akker is deze dekking afwezig en daarmee niet geschikt om langs te migreren. Bij het planvoornemen worden de meeste van deze geschikte structuren behouden. Deze structuren kunnen met de aanplant van inheemse struiken en bomen worden versterkt. Er is één locatie waar deze potentiële verbinding wordt onderbroken als gevolg van de nieuwe toegangsweg in de zuidwestelijke houtwal.

Afbeelding 12. Potentiële migratieroutes weergegeven in rood. (Bron: Esri, 2025).

Afbeelding 13. Geschikt leefgebied weergegeven in groen en verbindingselementen weergegeven in rood. De nieuwe verbindingsweg (roze) doorkruist hier de aanwezige houtwal. Ook gaat leefgebied hier verloren. (bron: Esri, 2025).

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Ten aanzien van de das is een negatief effect als gevolg van de woningbouw op de das niet zondermeer uitgesloten. Er is onvoldoende zicht op eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in nabijheid van het plangebied. De maïsakker kan onderdeel zijn van het leefgebied. Een nader onderzoek naar das is daarom uitgevoerd. In dit onderzoek is een essentiële functie voor das uitgesloten. Voor het onderzoek, zie het betreffende onderzoeksrapport (Ecofect, 2025).

Te nemen maatregelen voor marters

Ten aanzien van de kleine marterachtigen en steenmarter is er sprake van het verliezen van geschikt leefgebied van ongeveer 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht middels groenzones met wadi’s en bomen kan dit leefgebied ruimschoots worden gecompenseerd. Het is hierbij aan de orde dat er eerst gecompenseerd wordt, alvorens leefgebied wordt weg genomen. Daarnaast dient ten minste 0,3 hectare voor betreding met honden te worden voorkomen, vooral in de fase dat nieuwe aanplant nog moet aanslaan.

Potentiële verbindingszones worden in het ontwerp grotendeels behouden. Deze structuren dienen te worden versterkt met de aanplant van inheemse struikvormers, zoals veldesdoorn, hondsroos, beuk, meidoorn en sleedoorn.

De verbinding in het zuidwesten wordt onderbroken als gevolg van de toegangsweg. Deze verbinding dient behouden te worden, dit kan middels een faunaduiker. Op deze wijze wordt de verbinding tussen het bosgebied ten westen, de nieuw aan te leggen groene zones binnen het plangebied en het zonnepark ten oosten met elkaar in verbinding gehouden, zodat de marterachtigen niet worden beperkt in hun migratiemogelijkheden.

Ter versterking kan er ook onder de noordwestelijke toegangsweg een faunaduiker worden toegevoegd. Hier is momenteel nog geen verbinding aanwezig. Dit is optioneel.

4.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving (categorie 5-vogelnesten) en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

4.3.1 Jaarrond beschermde nesten

Roofvogels en ransuil

Binnen het plangebied is één solitaire eik aanwezig waarin een jaarrond beschermd nest is uitgesloten op basis van een visuele inspectie. Er is geen sprake van een nest van dergelijk formaat dat het in gebruik kan zijn door een roofvogel of ransuil. Er is geen sprake van sporen zoals krijtsporen, prooiresten en/of braakballen onder de boom. Tijdens het eerste veldbezoek in 2023 zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2025 zijn er twee grote nesten aangetroffen, waarvan één in de houtwal van het noordelijke erf, en één in een te kappen boom voor de toegangsweg. Deze nesten kunnen in gebruik worden genomen door ransuil, boomvalk of buizerd. Aanvullend onderzoek is aan de orde.

Afbeelding 14. Twee aangetroffen grote nesten op 6 juni 2025. (bron: Esri, 2025).

Steenuil en kerkuil

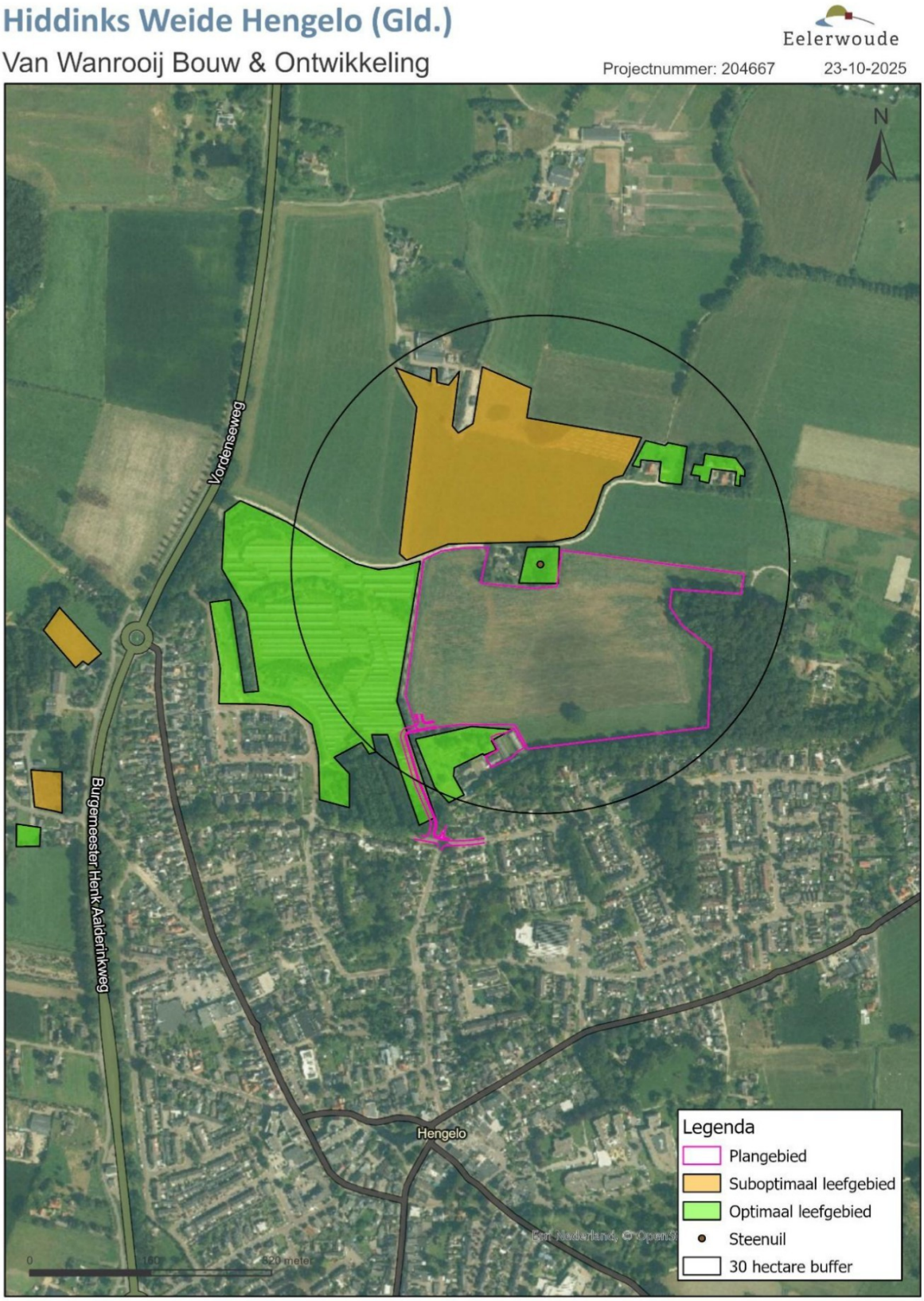
Op naastgelegen erven kunnen kerkuil of steenuil broeden. De maïsakker heeft voor de soorten geen essentiële functie als foerageergebied, de soorten kunnen de randen wel gebruiken om te foerageren, omdat zich hier prooidieren ophouden tussen het opgaande groen. Van essentieel foerageergebied is echter geen sprake, in de omgeving is voldoende foerageergebied voorhanden in de vorm van akkerranden, bossen en de zonneweide. De kerkuil heeft een groot territorium en zal in de omgeving voldoende foerageergebied hebben. Het deel van de zonneweide dat gebruikt zal worden als toegangsweg is voor steenuil wel relevant gebied, dit dient gecompenseerd te worden. Zie hieronder de uitwerking van de habitatbeoordeling.

Habitatbeoordeling steenuil

Een steenuil heeft een kleiner territorium dan kerkuil en is daarom meer gebonden aan de directe omgeving. Het noordelijk gelegen erf is voor steenuil geschikt, hier is een boomgaard aanwezig en een open kapschuur. Hier is eveneens een kast voor steenuil aanwezig, echter het gebruik hiervan is niet bevestigd of uitgesloten. Daarnaast ligt er ten zuiden van het plangebied een voor steenuil geschikt erf Karspel (Regelinklaan 1). Op basis van een veldbezoek voor een nieuwe quickscan aan Regelinklaan en persoonlijke communicatie met de eigenaar is gebleken dat er op dit erf geen steenuilterritorium aanwezig is. In afbeelding 15 is het habitat verder beoordeeld waarbij uit is gegaan van een gemiddeld steenuilterritorium van circa 30 hectare (BIJ12, 2017) dat is aangeduid met een cirkel. Deze weergave betreft een schematische weergave, het territorium zal in de praktijk geen perfecte cirkel betreffen.

In afbeelding 15 is onderscheid gemaakt tussen optimaal (groen) en suboptimaal (oranje) leefgebied. De steenuil zal met name foerageren op geschikte erven in de omgeving en binnen het natuurlijk ingerichte zonnepark, waar veel variatie in groen, ruigte en water aanwezig is. Het suboptimale leefgebied betreft een veeweide (uitloopweide voor koeien). Overige percelen in de omgeving betreffen intensief beheerde gras, mais en gerstpercelen. Deze zijn niet beoordeeld als geschikt leefgebied. Hoewel de mais- en gerstpercelen in het najaar kunnen bijdragen aan een hogere (veld)muizenpopulatie, zijn de percelen voor het grote deel van het jaar voor steenuilen ongeschikt om op te jagen, mede doordat door het hoge opgaande gewas steenuilen niet goed bij hun prooien kunnen komen.

Ook onderhavig plangebied wordt grotendeels als niet geschikt beoordeeld, omdat deze bestaat uit maisakker. Met de realisatie van een nieuwe toegangsweg gaat echter wel een deel van geschikt leefgebied verloren. Dit gaat om circa 0,3 ha.

Afbeelding 15. Geschikt leefgebied voor steenuil in de omgeving opgedeeld in optimaal (groen) en suboptimaal (oranje). In zwart een buffer van 30 hectare om potentiële nestlocatie (ArcGis, 2025).

4.3.2 Jaarrond beschermde bij onvoldoende alternatieven

Er zijn binnen de grenzen van het plangebied geen nesten van vogelsoorten aangetroffen of te verwachten waarvan de functionele leefomgeving eveneens jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als patrijs en om soorten die gebonden zijn aan (holten in) bomen, zoals spechten, spreeuwen en bosuil. De bomen ten zuiden van het plangebied bevatten veel holten. Hierin zijn nesten van spreeuwen waargenomen.

4.3.3 Overige (broed)vogels

De tijdens het veldbezoek aangetroffen vogels (zwartkop, heggenmus, winterkoning, holenduif) en te verwachten vogels vallen onder de algemene broedvogels van bossen en struwelen en ruraal gebied. Het is mogelijk dat in de solitaire eik een nest aanwezig is van een algemeen voorkomende broedvogel. De meeste zullen echter broeden binnen het bosperceel en langs de Regelinklaan, bij deze laan zijn onder andere meerdere spreeuwennesten waargenomen. Binnen het maïsperceel kan in het voorjaar een soort als kievit tot broeden komen.

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een vergunning voor een flora en fauna activiteit noodzakelijk. Ten aanzien van foerageergebied van steenuil, is er sprake van een beperkte afname van geschikt leefgebied, als gevolg van het gebruiken van een deel van het zonnepark voor de toegangsweg. Het gaat om een oppervlak van circa 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht met groenzones met wadi's en bomen die gebruikt kunnen worden door steenuil om het gebied te doorkruisen, wordt dit leefgebied voldoende gecompenseerd.

Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten buiten de planlocatie is het aan de orde om verstoring als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen. Dit kan bewerkstelligd worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of een afstand van ongeveer 75 meter[1] tot het nest aan te houden in geval er sprake is van een broedgeval. Tijdens het eerste veldbezoek in 2023 zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2025 zijn er twee grote nesten aangetroffen, waarvan één in de houtwal van het noordelijke erf, en één in een te kappen boom voor de toegangsweg. Deze nesten kunnen in gebruik worden genomen door ransuil, boomvalk of buizerd. Aanvullend onderzoek is aan de orde.

Vogels met jaarrond beschermde nesten in geval van onvoldoende alternatieven

In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een vergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1

[1] Kennisdocument Buizerd, BIJ12.

maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[2]. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnde nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

4.4 Reptielen

Voorkomen en functie
Er zijn volgens gegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend van reptielen in nabijheid van de planlocatie (NDFF, 2025). Daarnaast zijn beschermde reptielen zoals levendbarende hagedis en hazelworm gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk biotoop zoals heide of hoogveen, of bosgebied met een goed ontwikkelde humeuze laag.

Effecten en vergunning
Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een vergunning flora en fauna activiteit onder de Omgevingswet is voor reptielen niet aan de orde.

4.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie
Er zijn in de omgeving weinig waarnemingen van beschermde soorten bekend. De dichtstbijzijnde waarneming van kamsalamander is op circa 2 km. ten noordoosten van het plangebied (NDFF, 2025). Algemene soorten zijn aanwezig in de paddenpoel en te verwachten onder struwelen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
Tijdens het tweede veldbezoek zijn er veel bastaardkikkers aangetroffen in de paddenpoel. Hier zijn eveneens algemene soorten zoals bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad te verwachten. Zij gebruiken de paddenpoel als voortplantingsplek en zullen de ruigte gebruiken als landbiotoop.

[2] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Ondanks de afwezigheid van waarnemingen in NDFF, kan een functie van de poel voor kamsalamander niet volledig worden uitgesloten. Dit omdat het habitat geschikt is en er in de omgeving meerdere poelen aanwezig zijn.

Effecten en vergunning
Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een (tijdelijk) verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld. Er dient echter wel ten allen tijde gewerkt te worden conform de zorgplicht, waarmee het onnodig doden van individuen wordt voorkomen. Voor het vergraven van de paddenpoel en naastgelegen ruigten wordt daarom geadviseerd om maatregelen te laten opnemen in een ecologisch werkprotocol.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt
Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop niet worden uitgesloten. Nader onderzoek of een vergunning Omgevingswet is voor kamsalamander aan de orde. Het betreft de paddenpoel, waarbij naastgelegen ruigten in gebruik zullen zijn als landhabitat.

4.6 Vissen

Voorkomen en functie
Binnen het plangebied is één paddenpoel aanwezig. De poel is erg ondiep. De aanwezige greppels lagen ten tijde van de veldbezoeken droog. In de poel kunnen algemene soorten als stekelbaarzen aanwezig zijn.

Effecten en vergunning
Er zijn slechts enkele zoetwatervissen beschermd. Deze zijn afhankelijk van aaneengesloten wateren. Dit is binnen het plangebied niet aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een vergunning flora en fauna activiteit onder de Omgevingswet voor vissen is niet aan de orde.

4.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie
Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel of grote weerschijnvlinder binnen de planlocatie niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen, venranden, vochtig bos of bosranden met wilg. Waarnemingen van grote weerschijnvlinder zijn bekend ten zuidoosten van Hengelo (NDFF, 2025). Binnen de planlocatie is er echter geen geschikt habitat of waardplant (boswilg of grauwe wilg) aanwezig. Naast de paddenpoel is een groeiplaats van teunisbloem aangetroffen. Waarnemingen van teunisbloempijlstaart zijn bekend op circa 800 meter ten noordoosten van deze groeiplaats. De planten zijn geïnspecteerd op rupsen, deze waren ten tijde van het veldbezoek op 6 juni 2025 niet aanwezig.

Effecten en vergunning
In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden of geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

4.8 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie
Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten[3]. Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten.

Afgezien van de eerder behandelde en benoemde soorten zijn in of nabij het plangebied nog te verwachten: konijn en haas.

Effecten
De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen holen van konijnen waargenomen. Deze kunnen aanwezig zijn onder de begroeiingen buiten de randen van het plangebied. Dergelijke holen dienen behouden te blijven. In tegenstelling tot konijn heeft de haas geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen. Tevens is de soort gebonden aan graslanden met ruigtesoorten, dit is binnen het plangebied niet aanwezig. Aanwezige individuen zullen op eigen kracht het werkgebied verlaten. Er zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

4.9 Invasieve exoten

Exoten of invasieve soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term ‘exoot’ is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden. Onder de omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve exoten van de Unie-lijst (BuRO, 2024). Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve exoten te voorkomen (artikel 11.108, lid 1).

Voorkomen en functie
In het gebied zijn geen waarnemingen bekend van invasieve exoten (NDFF, 2025). Evenmin zijn er waarnemingen gedaan tijdens het veldbezoek.

4.10 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op circa 8 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten
<u>Niet stikstof-gerelateerde effecten</u>

[3] De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Bij de aanlegfase wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase neemt mogelijk de uitstoot van stikstof toe door een toename van het aantal rijbewegingen. Zowel voor de bouw-/aanlegfase als de gebruiksfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

4.11 Houtopstanden

Ligging

Voor de toegangsweg worden 28 bomen gekapt of kunnen niet behouden worden. Een groot deel van deze bomen staan binnen de bebouwingscontour van Hengelo. Een gedeelte van de bomen staat binnen rijbeplanting.

Effecten

Voor het onderbreken van rijbeplanting van 20 of meer bomen is er sprake van een melding- en herplantplicht onder de beschermde houtopstanden.

Voor de te kappen bomen binnen de bebouwingscontour Boswet is mogelijk een gemeentelijke kapvergunning benodigd. Deze informatie kan worden opgevraagd bij de gemeente Bronckhorst.

Afbeelding 16. Afbakening van stedelijk gebied in oranje en gemarkeerde bomen waarvoor een melding- en herplantplicht aan de orde is. (bron: Regels op de kaart).

4.12 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het GNN of GO. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN of GO.

Naastgelegen bos en de bomenlaan langs de Regelinklaan zijn aangemerkt als oude bosgroeiplaats. Deze structuren blijven met het planvoornemen behouden.

Afbeelding 17. Oude bosgroeiplaatsen weergegeven in donkergroen (bron: Kernkwaliteiten GO, prov. Gelderland, 2025).

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Tot slot worden in paragraaf 5.7 adviezen gegeven om de plannen natuurinclusiever te ontwikkelen, inrichten en beheren.

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 Vleermuizen

Met de inrichting van het gebied dient rekening gehouden te worden met eventuele verblijfplaatsen in- en een potentiële vliegroute langs de bomenlaan Regelinklaan en enkele bomen aan de oostzijde in de bosrand van landgoed Regelink. Deze bomen dienen behouden te blijven, inclusief een vrije aanvliegmogelijkheid, vrij van obstakels en vrij van verlichting.

Indien blijkt dat aan één of meer van de genoemde voorwaarden niet voldaan kan worden, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een vergunning in het kader van de beschermde soorten van de Omgevingswet noodzakelijk is.

In het ontwerp wordt de verharding op voldoende afstand van de bomen langs de Regelinklaan gerealiseerd. Er wordt ook bebouwing en verharding gerealiseerd in nabijheid van deze bomenlaan. Zie afbeelding 18. Het is aan de orde hier te kiezen voor vleermuisvriendelijke verlichting. Het verlichten van boomkronen en holtes dient voorkomen te worden.

Afbeelding 18. Uitsnede van ontwerp met ten zuiden de bomen met holtes langs de Regelinklaan (rood kader).

Bosrand

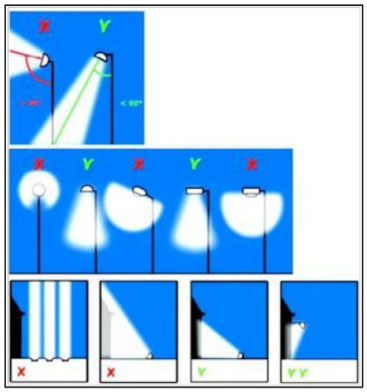
In het oosten van het gebied komt de verharding nabij de rand van het bosgebied. Hier is eveneens het voorkomen van aanvullende verlichting aan de orde. Zie afbeelding 19.

Afbeelding 19. Uitsnede van ontwerp. Bosrand in nabijheid van plangebied (weergegeven in rood) ten oosten van plangebied. (afbeelding is gedraaid).

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

5.1.2 Das

Ten aanzien van de das is een negatief effect als gevolg van de woningbouw op de das niet zondermeer uitgesloten. Er is onvoldoende zicht op eventuele vaste rust- en verblijfplaatsen in nabijheid van het plangebied. De maïsakker kan onderdeel zijn van het leefgebied. Een nader onderzoek naar das is daarom uitgevoerd. In dit onderzoek is een essentiële functie voor das uitgesloten. Voor het onderzoek, zie het betreffende onderzoeksrapport (Ecofect, 2025).

5.1.3 Marterachtigen

Ten aanzien van de kleine marterachtigen en steenmarter is er sprake van het verliezen van geschikt leefgebied van ongeveer 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht middels groenzones met wadi's en bomen kan dit leefgebied ruimschoots worden gecompenseerd. Het is hierbij aan de

orde dat er eerst gecompenseerd wordt, alvorens leefgebied wordt weg genomen. Daarnaast dient ten minste 0,3 hectare voor betreding met honden te worden voorkomen, vooral in de fase dat nieuwe aanplant nog moet aanslaan.

Potentiële verbindingszones worden in het ontwerp grotendeels behouden. Deze structuren dienen te worden versterkt met de aanplant van inheemse struikvormers, zoals veldesdoorn, hondsroos, beuk, meidoorn en sleedoorn.

De verbinding in het zuidwesten wordt onderbroken als gevolg van de toegangsweg. Deze verbinding dient behouden te worden, dit kan middels een faunaduiker. Op deze wijze wordt de verbinding tussen het bosgebied ten westen, de nieuw aan te leggen groene zones binnen het plangebied en het zonnepark ten oosten met elkaar in verbinding gehouden, zodat de marterachtigen niet worden beperkt in hun migratiemogelijkheden.

Ter versterking kan er ook onder de noordwestelijke toegangsweg een faunaduiker worden toegevoegd. Hier is momenteel nog geen verbinding aanwezig. Dit is optioneel.

5.1.4 Broedvogels

Steenuil
Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een vergunning voor een flora en fauna activiteit noodzakelijk. Ten aanzien van foerageergebied van steenuil, is er sprake van een beperkte afname van geschikt leefgebied, als gevolg van het gebruiken van een deel van het zonnepark voor de toegangsweg. Het gaat om een oppervlak van circa 0,3 ha. Gelet op de inrichting van het plangebied waarbij 3 ha maisakker wordt ingericht met groenzones met wadi's en bomen die gebruikt kunnen worden door steenuil om het gebied te doorkruisen, wordt dit leefgebied ruimschoots gecompenseerd.

Roofvogels en ransuil
Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten buiten de planlocatie is het aan de orde om verstoring als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen. Dit kan bewerkstelligd worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of een afstand van ongeveer 75 meter[4] tot het nest aan te houden in geval er sprake is van een broedgeval. Tijdens het eerste veldbezoek in 2023 zijn twee roepende buizerds waargenomen die zich steeds verplaatsten tussen het bosgebied op landgoed Regelink en het erf ten noorden van het plangebied. Tijdens het veldbezoek in 2025 zijn er twee grote nesten aangetroffen, waarvan één in de houtwal van het noordelijke erf, en één in een te kappen boom voor de toegangsweg. Deze nesten kunnen in gebruik worden genomen door ransuil, boomvalk of buizerd. Aanvullend onderzoek is aan de orde.

Overige (broed)vogels
Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat schadelijke handelingen worden uitgevoerd waar een vergunning voor nodig is (artikel 11.37, lid 2 onder a t/m d van het Besluit activiteiten leefomgeving). De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen[5]. Werkzaamheden binnen het

[4] Kennisdocument Buizerd, BIJ12.
[5] In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Indien gedurende de werkzaamheden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden een in gebruik zijnde nest wordt aangetroffen dient, ongeacht het tijdstip van het jaar en de soort, gewacht te worden met de werkzaamheden tot de jongen het nest op eigen kracht hebben verlaten. Vangen en doden van vogels en vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren betreffen een overtreding van respectievelijk art. 11.37 lid 1 a en lid 1 b van het Bal (zie bijlage 1). Verstoren van het nest is eveneens strafbaar, indien er sprake is van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort (art. 11.37 lid 1 d van het Bal). Zodra een nest verlaten wordt als gevolg van verstoring wordt dit als vernielen van een nest beschouwd (overtreding artikel 11.37 lid 1 b van het Bal). De begeleidend ecoloog kan bepalen of er sprake is van een van de voornoemde verboden handelingen. Tot die tijd dienen de werkzaamheden rondom het nest te worden gestaakt.

5.1.5 Amfibieën

Kamsalamander
Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop niet worden uitgesloten. Nader onderzoek of een vergunning Omgevingswet is voor kamsalamander aan de orde. Het betreft de paddenpoel (bluswater), waarbij, bij aantreffen van de soort, naastgelegen ruigten in gebruik zullen zijn als landhabitat.

Algemene amfibieën
De ingreep zal naar verwachting leiden tot een (tijdelijk) verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld. Er dient echter wel te allen tijde gewerkt te worden conform de zorgplicht, waarmee het onnodig doden van individuen wordt voorkomen. Voor het vergraven van de paddenpoel en naastgelegen ruigten wordt daarom geadviseerd om maatregelen te laten opnemen in een ecologisch werkprotocol.

5.2 Beschermde gebieden

Ligging
Het plangebied ligt op circa 8 km afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Effecten
Niet stikstof-gerelateerde effecten
De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten
Bij de aanlegfase wordt door bouwmachines en ander materieel stikstof uitgestoten. In de gebruiksfase neemt mogelijk de uitstoot van stikstof toe door een toename van het aantal rijbewegingen. Zowel voor de bouw-/aanlegfase als de gebruiksfase is dan ook een stikstofberekening noodzakelijk.

5.3 Houtopstanden

Ligging
Voor de toegangsweg worden 28 bomen gekapt of kunnen deze niet behouden worden. Een groot deel van deze bomen staan binnen de bebouwingscontour van Hengelo. Een gedeelte van de bomen staat binnen rijbeplanting.

Effecten
Voor het onderbreken van rijbeplanting van 20 of meer bomen is er sprake van een melding- en herplantplicht onder de beschermde houtopstanden.

Voor de te kappen bomen binnen de bebouwingscontour Boswet is mogelijk een gemeentelijke kapvergunning benodigd. Deze informatie kan worden opgevraagd bij de gemeente Bronckhorst.

Afbeelding 20. Afbakening van stedelijk gebied in oranje. (bron: Regels op de kaart).

5.4 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten

(ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het GNN of GO. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN of GO.

Naastgelegen bos en de bomenlaan langs de Regelinklaan zijn aangemerkt als oude bosgroeiplaats. Deze structuren blijven met het planvoornemen behouden.

Afbeelding 21. Oude bosgroeiplaatsen weergegeven in donkergroen (bron: Kernkwaliteiten GO, prov. Gelderland, 2025).

5.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 0. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

5.6 Op weg naar 100% natuurinclusief ontwikkelen, inrichten en beheren van de maisakker

Als Eelerwoude dagen wij onze opdrachtgevers uit om natuurinclusief te ontwikkelen, in te richten en te beheren. Én daarmee samen maximaal impact te maken. Zo werken we samen aan een gezonde toekomst van huidige en toekomstige generaties. Onderhavige paragraaf vat samen wat Eelerwoude in 2023 heeft geadviseerd om de waarde van het huidige maisakker te verbeteren. Het perceel waar de nieuwe toegangsweg komt heeft momenteel een hoge natuurwaarde. Het verdwijnen van deze waarden dient gecompenseerd te worden.

Het perceel zelf heeft vanwege de functie als intensief gebruikte akker (maisteelt), weinig ecologische waarde. De waarden zijn met name te vinden in de randen. Het strekt tot de aanbeveling deze randen te behouden en te versterken.

Afbeelding 1: Te behouden elementen.

Hagen en houtwallen

Hagen en houtwallen hebben een functie voor grondgebonden zoogdieren en amfibien als migratieroute en de kleinere soorten vinden hier voldoende dekking voor een verblijfplaats. In de aanwezige bessenstruiken wordt eveneens gefoerageerd door zoogdieren, vogels en insecten. Met name de haag ten noordoosten heeft in het huidige beeld nog een beperkte breedte. Door hier een extra rij beplanting aan toe te voegen met meidoorn, sleedoorn, veldesdoorn, vuilboom, Gelderse roos en hondsroos, kunnen ook grotere grondgebonden zoodieren hier dekking vinden om langs te migreren. Ten aanzien van de houtwallen in de (zuid) oostelijke rand strekt het eveneens tot de aanbeveling hier een bufferzone aan te leggen. Ga voor een functionerende houtwal uit van een breedte van ongeveer 4-6 meter.

Afbeelding 2 links: haag met o.a. meidoorn, sleedoorn en hondsroos. Rechts: houtwal erfgrens ten zuidoosten.

Afbeelding 3: Eenstijlige meidoorn.

Bosrand Regelink en Regelinklaan

De bosrand van landgoed Regelink is al redelijk divers met onder andere eik, berk, beuk, vlier, hazelaar, gewone esdoorn met een ondergroei van bramen en takkenhopen. Bomen langs de Regelinklaan betreffen met name beuken. Er staan bomen met holtes en scheuren die dienst doen als nest voor holenbroeders en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Lichtverstoring richting deze bosrand en de Regelinklaan dient voorkomen te worden. Dit kan bewerkstelligd worden met de aanplant van robuuster plantmateriaal en het toevoegen van een mantel- en zoomvegetatie. Denk hierbij aan zomereik, ruwe berk, wilde lijsterbes, meidoorn, sleedoorn, hazelaar, vuilboom, veldesdoorn. Er zijn uiteindelijk 7 groeilagen mogelijk; hoge en lage bomen, klimplanten, struiken, kruiden, bodembedekkers en bolgewassen. Des te gevarieerder de vegetatie en afbouw naar open gebied, des te gevarieerder de leefgebieden voor soorten. Een breedte van een bosrand ligt ongeveer tussen de 20 en 40 meter. In dit geval wordt er aangesloten bij de reeds aanwezige bosrand.

Afbeelding 4: links bosrand Regelink. Rechts takkenhoop in de bosrand.

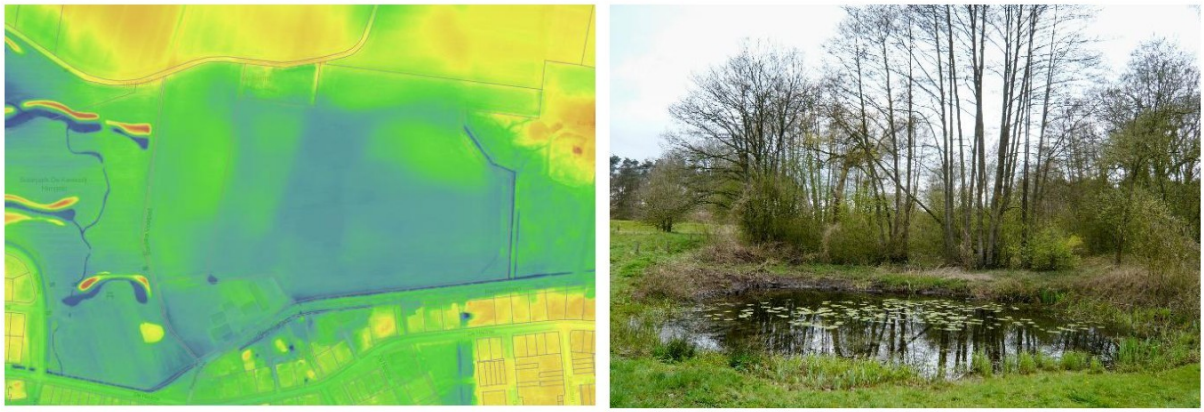
Afbeelding 5: Links de Regelinklaan met holtebomen. Rechts het streefbeeld van een bosrand met een mantel-zoom vegetatie.

Uit Brits onderzoek blijkt dat inheemse eiken (zomereik en wintereik) en inheemse wilgen meer dan 400 soorten insecten en mijten herbergen, berken (300+) en de meidoorn (200+), uitheemse bomen (ook wel exoten genoemd) herbergen veel minder insecten zoals de Amerikaanse eik (12) of walnoot (7). De beste manier om insecten en het hele ecosysteem te helpen is dan ook door soorten (bomen, struiken en planten) te gebruiken die van nature in het gebied voorkomen, omdat deze soorten ook genetisch zijn aangepast aan de omstandigheden van het gebied.

Toevoegen nieuwe elementen

Water

Water levert een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit. Niet alleen als drink- en badderplek voor zoogdieren en vogels, maar ook als (onderdeel van) het leefgebied van amfibieën (kikkers, padden en salamanders), libellen en andere waterinsecten. Bij het realiseren van open water wordt bij voorkeur aaneengesloten bij reeds bestaande lage delen in het gebied. In het perceel is reeds een gradiënt aanwezig van vochtig in het zuiden en midden van het plangebied naar drogere delen in het noorden. Om dienst te doen als voortplantingswater voor amfibieën is het van belang dat er ook in de zomer water in blijft staan. Op de oever bestaat de kans een gradiënt te realiseren uitgaande van kruiden en faunarijk grasland, vochtminnende planten, moerasplanten, drijfbladplanten naar ondergedoken waterplanten.

Afbeelding 6: links mogelijkheden om open water te realiseren in het midden van het plangebied. rechts: poel naast houtwal

Kruiden en faunarijk grasland

Kruiden- en faunarijk grasland wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een matig voedselrijke bodem en een extensief beheer. Variatie in voedselrijkdom (met name schrale delen) en vochtigheid, dragen bij aan de waarde van het perceel. In hoeverre het mogelijk is het huidige perceel, dat naar verwachting voedselrijk is, om te vormen naar een schralere bodem, dient nader bepaald/ onderzocht te worden. Indien plantensoorten na verschraling (6 ton droge stof/ha) zich niet vanzelf vestigen strekt het tot de aanbeveling te kiezen voor gebiedseigen lokaal plantmateriaal, bijvoorbeeld door het opbrengen van maaisel uit de omgeving waar reeds veel kruiden aanwezig zijn.

Rond het open water kunnen soorten als echte koekoeksbloem, moerasrolklaver, pinksterbloem tot uiting komen. In de drogere delen gaat dit beeld over naar margriet, scherpe boterbloem, knoopkruid en gewone brunel.

Het nastreven van fauna- en kruidenrijk grasland biedt prooidieren waar diverse roofvogels en uilen gebruik van maken.

Afbeelding 7: kruiden en faunarijk grasland met echte koekoeksbloem en pinksterbloem.

Verblijfplaatsen

Langs de eerder genoemde randen kunnen takkenrillen dienst doen als verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen en egels. Indien gewenst zijn er speciale nestkasten beschikbaar die onder of aan de takkenrillen geplaatst kunnen worden.

De steenuil komt reeds voor in de omgeving. Indien er mogelijkheden binnen het plangebied bestaan in een luw deel van de woonwijk, dan kan voor de soort een nestkast geplaatst worden, bijvoorbeeld in de solitaire eik. Het is dan wel van belang dat om de nestkast verstoring wordt beperkt.

Eveneens is de torenvalk binnen het toekomstige plangebied te verwachten, echter is hiervoor al een nestkast geplaatst op naastgelegen perceel van de zonneweide aanwezig en dient er voldoende ruimte tussen de nestkasten te blijven bestaan om overlap in territoria te voorkomen.
De aanwezigheid van struweel en hagen draagt daarnaast bij aan leefgebied voor een breed scala aan zangvogels als de merel, vink, tjiftjaf, putter, huismus en diverse mezensoorten. In de omgeving zijn veel soorten broedvogels aanwezig waarvoor nestkasten zullen bijdragen aan het broedsucces in de omgeving.

In eventueel te realiseren lanen, houtwallen en de reeds bestaande bomenlanen kunnen nestkasten voor gekraagde roodstaart, mezen en bonte en grauwe vliegenvanger worden opgehangen.

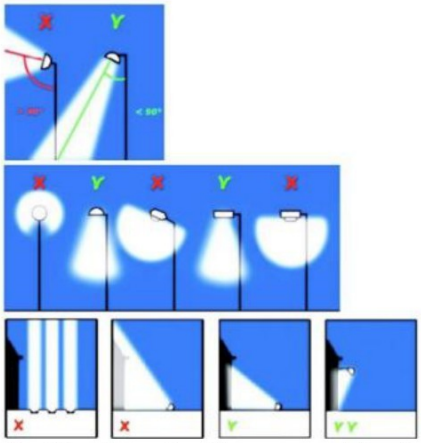
Openbare ruimte

Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis en gewone grootoorvleermuis, er zijn ook soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:
- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Voorbeelden van verschillende type armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat vleermuizen minder gevoelig zijn voor amberkeurige (oranje/rode) verlichting (golflengte 580-600 nm). Deze lichtkleur minder effect heeft op vleermuizen en zorgt nog voor voldoende zicht voor mensen. Niet verlichten blijft echter altijd beter dan ‘vleermuisvriendelijk’ verlichten.

Afbeelding 8: voorbeelden van verschillende typen armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen.

Verharding en bestrating

Door parkeerplaatsen te voorzien van grasbetonstenen kan het regenwater makkelijker wegzakken. Tevens creëert dit kansen voor nestelende wilde bijen en wilde planten. Door plaatselijk laagblijvende soorten als grasklokje, Engels gras, zandblauwtje, paardenbloem, gewoon biggenkruid, muizenoor en klein vogelpootje de kans te geven ontstaat een bloemrijke parkeerplaats.

Verreweg de meeste wilde bijen nestelen onder de grond en niet in bijvoorbeeld een bijenhotel. Een plek in de zon is voor alle nestplaatsen van belang, vaak nestelen bijen in open stukjes zand/leem. Ook tussen

straatstenen en op bijvoorbeeld vast getrapte open paadjes in gazons wordt genesteld door wilde bijen en andere insecten.

Afbeelding 9: door grasbetonstenen te combineren met laagblijvende bloeiende planten zoals muizenoor, klavers, klein tasjeskruid en zandblauwtje ontstaat een parkeerplaats die ook ruimte biedt aan bijen en andere insecten.

Literatuurlijst

- BuRO. (2024, 15 juli). Unielijst invasieve exoten. Invasieve Exoten | NVWA.
- Ecofect (2025). Nader onderzoek das. Ecofect, Nunspeet.
- ESRI Nederland (2024). https://www.esri.nl/nl-nl/home
- Gittenberger, E., Janssen, A. W., Kuijper, W. J., Kuiper, J. G. J., Meijer, T., Velde, G. van der, & Vries, J. N. de. (1998). De Nederlandse zoetwatermollusken: Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water, - Nederlandse fauna 2. Utrecht/Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij, EIS Nederland & Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis.
- Boomadvies (2025). Boom Effect Rapportage. Barneveld.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2024). Nederlandse Databank Flora en Fauna. https://www.ndff.nl/
- Provincie Gelderland. Kernkwaliteiten Groene Ontwikkelingszones. https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/experiencebuilder/experience/?id=a50e21e34ea14690b08c6999b384e2b2 bezocht op 2 juni 2025.

Soortinformatie:
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.vlinderstichting.nl

Waarnemingen:
- ndff-ecogrid.nl

Soorten:
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Buizerd Buteo buteo. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen Bunzing – Hermelijn – Wezel. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil Athene Noctua. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet
Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Omgevingswet was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om vergunning van dit verbod te krijgen, maar van vergunningplichtige handelingen behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘ja, mits-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal schadelijke handelingen genoemd die leiden tot een vergunningplichtig geval of situatie (zie tabel 1). De schadelijke handelingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)
Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten
Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd[6]. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

[6] De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende schadelijke handelingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 1. Overzicht schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningplichtige situatie onder de Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	**Lid 1, onder a** het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	**Lid 1, onder b** het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	**Lid 1, onder b** het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	**Lid 1, onder c** het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	**Lid 1, onder c** het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen , tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	**Lid 1, onder d** het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen	

Deze schadelijke handelingen mogen niet uitgevoerd worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);

- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De schadelijke handelingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime nog steeds een schadelijke handeling.

Voor vogels geldt dat verstoren geen vergunningplichtig geval is als de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft een schadelijke handeling, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt er geen vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen en vernielen of beschadigen van vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen van bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen
De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. De vergunningplicht voor bepaalde handelingen bestaat niet als er voor deze handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening
Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de schadelijke handelingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal, vooral algemeen voorkomende en beschermde, zoogdieren en amfibieën vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak
De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Omgevingswet is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied
Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van schadelijke handelingen
Om af te mogen wijken van de schadelijke handelingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:
1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)
De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de schadelijke handeling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen
Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort
Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (SvI) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De SvI varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de SvI dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:
1. de SvI (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van schadelijke handelingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en daarmee een schadelijke handeling binnen het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor schadelijke handelingen niet kunnen worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om schade op soorten te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht
In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen gebod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat:

"Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht:

- *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen."*

Het betekent bijvoorbeeld dat iemand verplicht is om te voorkomen dat dieren en planten onnodig gedood worden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht
Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten
Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:
Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU-schade toebrengen een ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen, en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

5.7 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingszones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Eelerwoude
Op weg naar 100% natuurinclusief

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen